

Kh 15.8.2011 § 211
Kv 5.9.2011 § 55

KARKKILAN KAUPUNGIN TURVALLISUUSSUUNNITELMA

2.8.2011

1. TAUSTAA

1.1. Valtioneuvoston periaatepäätös sisäisen turvallisuuden ohjelmasta

Valtioneuvosto on 8.5.2008 tekemässään periaatepäätöksessä sisäisen turvallisuuden ohjelmasta asettanut tavoitteeksi, että jokaisessa kunnassa on vuoden 2010 loppuun mennessä valtuustossa hyväksytty suunnitelma siitä, miten rikoksia, häiriöitä ja onnettomuuksia ennalta ehkäistään ja turvallisuutta parannetaan. Sisäisellä turvallisuudella tarkoitetaan sellaista yhteiskunnan tilaa, jossa jokainen voi nauttia oikeusjärjestelmän takaamista oikeuksista ja vapauksista sekä turvallisesta yhteiskunnasta ilman rikollisuudesta, häiriöistä, onnettomuuksista ja suomalaisen yhteiskunnan taikka kansainvälistyvän maailman ilmiöistä tai muutoksista johtuvaa pelkoa tai turvattomuutta.

Tällä ohjelmakaudella turvallisuussuunnittelulla puututaan erityisesti väkivaltatapauksiin ja tapaturmiin. Alkoholihaittojen torjuntaa koskevat tavoitteet ja yhteiset toimenpiteet sisällytetään turvallisuussuunnitelmiin. Lisäksi huolehditaan turvallisuuden eri toimialojen kattavasta ja joustavasta integroinnista paikalliseen turvallisuussuunnitteluun (esimerkiksi tuote- ja liikenneturvallisuus sekä sosiaali- ja terveydenhuollon tapaturmien ehkäisy). On tärkeää toteuttaa toimia, jolla elinkeinoelämä ja järjestöt saadaan mahdollisimman kattavasti mukaan paikalliseen turvallisuussuunnitteluun. Paikallisten turvallisuussuunnitelmien laatimisvaiheessa tulee huomioida etnisten vähemmistöjen turvallisuus ja kuulla soveltuvalla tavalla etnisten vähemmistöjen näkemyksiä.

Kansalliseksi tavoitteeksi sisäisen turvallisuuden ohjelmassa on asetettu, että Suomi on Euroopan turvallisimma maa vuonna 2015. Tämä edellyttää väkivallan sekä onnettomuuksien ja tapaturmien määrän vähentämistä. Syrjäytymiseen johtavaan kehitykseen tulee puuttua varhain ennen kuin se johtaa turvallisuuden kannalta kielteisiin ja usein pitkäaikaisiin seurauksiin. Yhteiskunnan vastuu on erityisen suuri haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien, kuten lasten ja ikääntyvien turvallisuuden varmistamisessa. Suomalainen yhteiskunta on yhä monikulttuurisempi, ja eri etnisten ryhmien turvallisuuteen ja hyvinvointiin tulee kiinnittää nykyistä enemmän huomiota. Onnistuneen kotiutumisen ja syrjinnän ehkäisyn merkitys tulee jatkossa olemaan yhä tärkeämpää.

Paikallisen turvallisuussuunnitelman yhtenä tavoitteena on lisätä asukkaiden tietoa siitä, miten heidän turvallisuuttaan ja turvallisuuden tunnettaan tullaan parantamaan. Turvallisuussuunnitelma on samalla asukkaille väylä vaikuttaa turvallisuutta koskevaan päätöksentekoon. Asukkaiden toivotaankin yhä laajemmin osallistuvan turvallisuussuunnitteluun esimerkiksi järjestöjen tai asukasyhdistysten kautta.

1.2. Alueellisen yhteistyön hyödyntäminen

Turvallisuussuunnitelma on laadittu seudullisena yhteistyönä Vihdin kunnan, Karkkilan kaupungin ja Nummi-Pusulän kunnan alueella. Peruskuntien lisäksi turvallisuussuunnitteluun ovat osallistuneet myös Perusturvakuntayhtymä Karviaisen ja Liikelaitoskuntayhtymä Puhdin sekä Länsi-Uudenmaan pelastus- ja poliisilaitoksien edustajat.

Työryhmän jäsenet:

Antti Luukkanen, hallintopäällikkö, Karkkilan kaupunki, puheenjohtaja
 Marjo Ojajärvi, sivistystoimenjohtaja, Vihdin kunta
 Juha Rosendahl, ylikomisario, Vihdin poliisiasema
 Kimmo Markkanen, riskienhallintapäällikkö, Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos
 Leena Malinen, luokanopettaja, Karkkilan kaupunki
 Satu Karppanen, lasten ja nuorten palvelulinjajohtaja, Perusturvakuntayhtymä Karviaisen
 Kristian Lindholm, tietohallintopäällikkö, Liikelaitoskuntayhtymä Puhti
 Paula Mäenpää, rakennustarkastaja, Nummi-Pusulän kunta
 Henna Vuorenmaa, hallintosihteeri, Vihdin kunta, sihteeri

Työryhmä on kokoontunut yhteensä 7 kertaa syksyn 2010 ja talven 2011 aikana. Työryhmyöskentelyn jälkeen turvallisuussuunnitelma viedään kuntien valtuustojen päätettäväksi. Tavoitteena on, että kunnanvaltuusto hyväksyy turvallisuussuunnitelman kevään 2011 aikana.

Työryhmä on laatinut turvallisuussuunnitelman seuraavien vaiheiden pohjalta:

- 1) Suunnitelman laatimisaikataulu
- 2) Suunnitelman rakenne
- 3) Nykytila-analyysi
- 4) Kunnittaiset painopistealueet
- 5) Suunnitelman toteuttaminen ja toimenpiteet ja vastuutahot
- 6) Suunnitelman seuranta

2. TURVALLISUUS JA TAVOITTEET

2.1. Mitä turvallisuudella tarkoitetaan?

Hyvä sisäinen turvallisuus syntyy usean eri tekijän yhteisvaikutuksesta. Turvallisuutta edistävät turvallinen koti-, asuin- ja työympäristö, toimivat peruspalvelut, hyvin suunniteltu liikenneympäristö, avun saanti silloin, kun sitä tarvitaan. Osa turvallista ympäristöä on myös varautuminen suuronnettomuuksiin ja häiriötilanteisiin.

Koti-, asuin- ja työympäristön turvallisuuden taustalla vaikuttavat useat yhteiset tekijät. Syrjäytyminen ja häiriökäyttäytyminen saattavat johtaa lisääntyvään onnettomuusriskiin ja jopa rikollisuuteen. Työympäristön turvallisuus laajasti ymmärrettynä on tärkeä kilpailutekijä yrityksille. Työtapaturmista aiheutuu inhimillisten kärsimysten lisäksi huomattavia taloudellisia kustannuksia. Myös työpaikkojen ulkopuoliset riskit, kuten työmatka- ja vapaa-ajan tapaturmat, vaikuttavat sairauspoissaoloina työpaikoilla.

Hyvä turvallisuustilanne on kunnalle kilpailuetu. Turvallisen kunnan on helpompi houkutella asukkaita ja yritystoimintaa kunnan alueelle.

2.2. Turvallisuussuunnitelman tavoitteet

Turvallisuussuunnitelman tavoitteiden asettelussa tulee erityisesti ottaa huomioon tavoitteiden ja toimenpiteiden ennaltaehkäisevä vaikutus. Turvallisuustyön tulee lähteä kuntalaisten, ihmisen kehittymisen ja yhteisöllisyyden sekä turvallisuuden tunteen lisääntymisen näkökulmasta. Mikäli suunnitelma nähdään lähinnä rikoksen torjunnan suunnitelmana, on toiminta-alue liian suppea, toimenpiteiden tasolla ollaan myöhässä ja vahinko on jo tapahtunut. Rikksentorjunta tulee olla mukana suunnitelmassa muiden ennaltaehkäisevien toimenpiteiden rinnalla. Arjen turvallisuuden ja asumisviihtyvyyden lisääminen tulisi olla yksi tavoite, samoin yhteistyön lisääminen viranomaisien, kuntalaisten, poliisin ja muiden toimijoiden kesken.

Paikallinen turvallisuussuunnitelman tavoitteena on parantaa turvallisuutta vähentämällä onnettomuuksien, tapaturmien, rikosten ja häiriöiden määrää. Turvallisuussuunnittelulla tavoittelemme sitä tilaa, että kuntalainen on turvassa ja kokee olonsa turvalliseksi kun taas puolestaan kunnan valmiussuunnittelulla tavoittelemme sitä tilaa, että kunnan palvelut toimivat kaikissa olosuhteissa. Kyseessä on saman asian kaksi erilaista näkökulmaa.

3. TURVALLISUUSUUNNITELMAN LAATIMINEN

Turvallisuussuunnitelmassa on tärkeää määritellä

- Mikä kaupunkilaisten turvallisuuden osalta on tärkeää (painopisteet)
- Nykytila-analyysi
- Tavoitteet
- Toimenpiteet
- Aikataulu
- Vastuunjako

Työssä on hyödynnetty valmiita mekanismeja (tilastot, ohjeistukset, muiden kuntien turvallisuussuunnitelmat, lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, liikenneturvallisuuksuunnitelma, Karviaisen palvelutaso- ja vuosisuunnitelmat sekä Karviaisen talousarvio ym.)

Turvallisuussuunnitelman laadinnassa on pohdittava myös sitä, miten kaupunkilaiset, järjestöt, yritykset ja seurakunta otetaan mukaan turvallisuustyöhön.

Suunnitelma on tiivistetty tämän asiakirjan lopussa olevaan yhteenvetoon, josta kaikki edellä mainitut tekijät on helppo löytää. Tätä osiota arvioidaan ja päivitetään jatkossa vuosittain ja valtuustokausittain.

Potentiaalisia painopistealueita ovat mm. seuraavat:

- liikenneturvallisuus
- tapaturmat ja onnettomuudet
- (perhe)väkivallan ehkäisy
- koulurauhan turvaaminen
- syrjäytymisen ehkäisy
- nuorten päihteiden ja huumeiden käyttö
- kuntalaisten turvallisuustietoisuuden lisäys

4. TURVALLISUUSUUNNITTELUN ARVIOINTI JA SEURANTA

Kaupunginvaltuuston hyväksyttyä turvallisuussuunnitelmaan, laitetaan se kaupungin kotisivuille ja Rikoksantorjuntaneuvoston Turvallisuussuunnittelujen kotisivuille (www.turvallisuussuunnittelu.fi) kansalaisten luettavaksi.

Valmista turvallisuussuunnitelmaa arvioidaan vuosittain kaupungin, poliisin, pelastuslaitoksen, Karviaisen ja mahdollisesti muiden tahojen edustajien kesken. Kokoonkutsujana toimii kaupunginjohtaja. Valtuustokausittain kaupunki tarkastelee turvallisuussuunnitelmaa laajemmin.

Seurannan ja arvioinnin toteuttaminen:

- luodaan valvonta-arviointijärjestelmä strategian toteuttamiselle
- päätavoitteita koskevan tiedon saatavuuden varmistaminen
- huolehditaan kaikkien aloitteiden seurannasta
- päätetään arvioinnin kohteista (resurssit eivät todennäköisesti riitä kaikkien kohteiden perusteelliseen arviointiin).

Arvioinnissa tulisi kiinnittää huomiota seuraaviin seikkoihin:

1. Johto

Yhteistyörakenteen toimivuus

- Yhteistyörakenteen johtaminen
- Tavoitteiden määrittely
- Vastuut
- Organisaation toiminta
- Asiantuntemuksen hyödyntäminen

2. Strategiat ja niiden toimeenpano

Yhteistyörakenteen tavoitteet ja toimenpiteet

- Prioriteettien ja toimintatapojen relevanttius
- Tiedonkeruu
- Toimintasuunnitelmat
- Toimeenpano ja tulokset

3. Henkilöt ja yhteistyön osapuolet

Osapuolten roolit ja sitoutuminen yhteistyöhön, yhteistyöverkko

- Roolit ja vastuut
- Koulutus, tiedonjako
- Verkoston ja hankkeiden kartoittaminen

4. Resurssit

Resurssien varaaminen ja käyttö

- Inhimilliset, taloudelliset ja muut resurssit
- Resurssien käytön arviointi

5. Prosessit

Prosessien säännöllisyys / jatkuvuus ja johdonmukaisuus

- Prosessien toimivuus ja kehittämistarpeet

6. LÄHTEET

- Valtioneuvoston periaatepäätös 8.5.2008 sisäisen turvallisuuden ohjelmasta
- Paikallisen turvallisuustyön kehittäminen, SM julkaisu 19/2006
- Reiman T., Pietikäinen E. ja Oedewald P. Turvallisuuskulttuuri. Teoria ja arviointi. 2008.
- Vihdin kunnan turvallisuussuunnitelma vuodelta 2007
- Länsi-Uudenmaan pelastustoimen onnettomuustilasto
- Länsi-Uudenmaan poliisilaitoksen rikostilasto
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (Karkkila, Nummi-Pusula, Vihti)
- Rikoksentorjuntaneuvoston Turvallisuussuunnittelun nettisivut (www.turvallisuussuunnittelu.fi)
- Lastensuojelun tila Länsi- ja Keski-Uudellamaalla
- Perusturvakuntayhtymä Karviaisen palvelutasosuunnitelma
- Perusturvakuntayhtymä Karviaisen vuosisuunnitelma
- Perusturvakuntayhtymä Karviaisen talousarvio vuodelle 2011
- Karkkilan kaupungin liikenneturvallisuussuunnitelma
- Karkkilan kaupungin valmiussuunnitelman yleinen osa vuodelta 2006

KARKKILAN KAUPUNGIN TURVALLISUUSTYÖN TOIMINTASUUNNITELMA 2011

PAINOPISTE	NYKYTILA	TAVOITTEET	TOIMENPITEET	AIKATAULU	VASTUUT/ SIDOS- RYHMÄT	MITTARI
KOULU- JA PÄIVÄKOTI- TURVALLISUUS	Ks. erillinen taulukko jäljempänä					
LIIKENNETURVALLISUUS	Tieverkko- ja liikenne- turvallisuuksuunnitelma laadittu 1999, LU:n pe- lastustoimen tilastojen mukaan liikenneonnet- tomuuksien määrä Kark- kilassa on noussut (vuonna 2007 = 22 kpl, 2008 = 31 kpl, 2009 = 35 kpl, 2010 = 34 kpl)	Tavoitteet määri- tellään uudelleen päivitettävässä liikenneturvalli- suussuunnitel- massa -> tavoit- teena liikenneon- nettomuuksien vähentäminen	Liikenneturvallisuuksuunni- telman päivittäminen osana Länsi-Uudenmaan vastaavaa suunnitelmaa	2011	Tekninen toimiala	Suunnitelma valmis 2011
VANHUSTEN TURVALLISUUS	Ks. erillinen taulukko jäljempänä					

Karkkilan kaupunki

Turvallisuussuunnitelma: Koulu- ja päiväkotiturvallisuus

Nykytila

Tarkastelussa keskitytään koulujen ja päiväkotien turvallisuuskulttuuriin.

Turvallisuuskulttuuri voidaan määritellä organisaation kyvyksi ymmärtää, millaista turvallinen toiminta on, millaisia vaaroja organisaation toimintaan liittyy ja miten niitä voidaan ehkäistä. Toisaalta turvallisuuskulttuuri on myös kykyä ja tahtoa toimia turvallisesti, ehkäistä vaarojen toteutumista ja edistää turvallisuutta.

Koulujen turvallisuuskulttuurin kehittämiseen on Karkkilassa kiinnitetty enemmän huomiota vuodesta 2008 lähtien. Henkilökunnan koulutukseen on panostettu. Turvallisuuskulttuuria on pyritty parantamaan seuraavin toimenpitein:

- Syksyllä 2008 koulujen henkilökunnalle järjestettiin kuusituntinen koulutus, joka koostui 3 h hätäensiapukoulutuksesta, 1½ h alkusammutuskoulutuksesta ja 1½ h koulun sisäisestä turvallisuuskoulutuksesta
- Syksyllä 2009 opettajille ja koulun muulle henkilökunnalle pidettiin 3h luento oppilaitosturvallisuudesta.
- Syksyllä 2009 sivistystoimenjohtaja liitti turvallisuuden osaksi koulun jokavuotista toimintasuunnitelmaa.
- Keväällä 2010 sivistystoimenjohtaja ja rehtorit päättivät, että turvallisuudesta pidetään lukuvuosittain ½ veso-koulutuspäivä syyslukukauden alussa.
- Syksyllä 2010 opettajille ja koulun muulle henkilökunnalle pidettiin 3h luento oppilaitosten henkilöturvallisuudesta.
- Syksyllä 2010 kymmenen henkilökuntaan kuuluvaa osallistui 3h alkusammutus- ja hätäensiapukoulutukseen.
- Syksyllä 2010 valittiin koulujen henkilökunnasta jokaiselle koululle turvallisuusvastaava.

Kouluilla on lain vaatimat pelastussuunnitelmat. Poistumisharjoitukset on järjestetty kouluilla lukuvuosittain. 8.-luokkalaiset ovat osallistuneet valtakunnalliseen Nou hätäpelastustaitokampanjaan usean vuoden ajan. Vuodesta 2008 lähtien 3.luokkalaiset ovat osallistuneet pelastuslaitoksen järjestämään 112-koulutukseen.

Päiväkotien turvallisuudessa on kiinnitetty huomiota seuraaviin asioihin:

- Työyksikkötarkastukset ja riskikartoitusanalyysit on tehty v.2009-2010.
- Jokaiseen päiväkotiin on tehty lain vaatima pelastussuunnitelma ja ne päivitetään vuosittain.
- v. 2008 on otettu käyttöön Varhaiskasvatuksen turvallisuussuunnitelma. Valtakunnallisia turvallisuusohjeita seurataan ja suunnitelmaa päivitetään niiden mukaan.
- Perehdyttäminen turvallisuusasioihin tapahtuu aina toimintakauden ja työsuhteen alussa.
- Henkilökunta on saanut koulutusta alkusammutus- ja ensiaputaidoissa.

Karkkilan kaupungin turvallisuustyön toimintasuunnitelma 2011 (kouluturvallisuus)

PAINOPISTE	TAVOITTEET	TOIMENPITEET	AIKATAULU	VASTUUT-/SIDOSRYHMÄT	MUUTA HUOMIOTAVAA
KOULU-TURVALLISUUS	Koulut: 1) Turvallisuus-suunnittelu osaksi luku- vuoden suunnittelua 2) Henkilökunnan kou- lutus 3) Koulujen turvalli- suusvastaavien toimen- kuvan luominen ja toi- minnan käynnistäminen 4) Oppilaiden turvalli- suusosaamisen kehiti- täminen	Koulut: 1) Turvallisuus- suunnitelmien päivitys ja läpikäynti henkilökunnan kanssa. 2) 2.1 Koulun sisäinen koulutus (mm. poistumis- ja sisällesuojautumis- harjoitukset) 2.2 Opettajien koulukoh- tainen turvallisuuskoulutus 2.3 Alkusammutus- ja hä- täensiaputaitojen kertaus- koulutus 3) Kouluille valittujen tur- vallisuusvastaavien ta- paamiset ja työnkuvan kir- jaaminen 4) Ops:n mukaisen ope- tuksen sekä poistumishar- joitusten lisäksi: - 112-koulutus 3. luokka- laisille - Nou hätä- ohjelma 8. luokkalaisille	Koulut: 1) syksy 2011 ja aina tarvit- taessa 2) 2.1 lukuvuoden aikana 2.2 syksy 2011 2.3 syksy 2011 3) kevät 2011 4) kevät 2011	Koulut: 1) rehtori, tur- vallisuus- vastaava 2) 2.1 turvallisuus- vastaava 2.2 rehtori, turvalli- suusvastaava 2.3 turvallisuus- vastaavat, Länsi- Uudenmaan pe- lastuslaitos LUP 3) turvallisuus- vastaavat ja si- vistystoimen- johtaja 4) LUP ja ope- tuksesta/ luokasta vas- taava opettaja	Koulut: 2.3. Koulutus noin 20 henkilölle vuo- sittain

Karkkilan kaupungin turvallisuustyön toimintasuunnitelma 2011 (päiväkotiturvallisuus)

PAINOPISTE	TAVOITTEET	TOIMENPITEET	AIKATAULU	VASTUUT-/SIDOSRYHMÄT	MUUTA HUOMIOTAVAA
PÄIVÄKOTI-TURVALLISUUS	Päiväkodit: 1) Turvallisuussuunnitelma osaksi työvuoden suunnittelua 2) Henkilökunnan koulutus 3) Lasten turvallisuusosaamisen kehittäminen	Päiväkodit: 1) Turvallisuussuunnitelman ja turvallisuusohjeiden päivitys ja läpikäynti henkilökunnan kanssa 2) <ul style="list-style-type: none"> 2.1 Päiväkodin sisäinen koulutus - mm. poistumisharjoitus 2.2 Alkusammutuskoulutus 2.3 Hätäensiapukoulutus 3) Huomioidaan teemapäivät (esim. 112-päivä)	Päiväkodit: 1) syksy 2011 2) <ul style="list-style-type: none"> 2.1 vuoden 2011 aikana 2.2 Päiväkodit sopivat ajankohdan LUP:n kassa 2.3 vuoden 2011 aikana 	Päiväkodit: 1) Varhaiskasvatusyksikön johtajat 2) <ul style="list-style-type: none"> 2.1 Varhaiskasvatusyksikön johtajat 2.2 Varhaiskasvatusyksikön johtajat ja LUP 2.3 Varhaiskasvatusyksikön johtajat ja SPR 3) Varhaiskasvatusyksikön johtajat ja henkilökunta	2.3 Koulutukseen osallistuvat ne, joilla kertauskoulutusvuoro

VANHUSTEN TURVALLISUUS KARKKILASSA

Karviaisen ikäihmisten linjan palvelujen piiriin kuuluvat yli 65-vuotiaat silloin, kun he tarvitsevat erityisiä vanhusten hoito-, hoiva- ja kuntoutus- sekä tukipalveluja. Keskeinen tavoite on täysipainoisen elämän mahdollistaminen korkeaan ikään asti tukemalla eri voin kotona asumista, mutta varmistamalla tarpeen mukainen hoito ja hoiva esimerkiksi palvelu-asumisen avulla. Oleellista on myös edistää esteetöntä liikkumista yhdyskuntarakentamisen toimijoiden kanssa.

Karkkilassa oli (tilastokeskus 2009) vuonna 2009 yli 65-vuotiaita henkilöitä 1658, mikä on 18,2 % koko kaupungin väestömäärästä. Vuonna 2025 yli 65-vuotiaita on Karkkilassa 2557, mikä on 25,1 % kaupungin asukkaista.

Ikäihmisten palveluissa on tavoitteena kotona asumisen tukeminen mahdollisimman pitkään itsenäisesti tai tarkoituksenmukaisten palveluiden turvin. Karkkilassa asuu kotona 90,5 % yli 75 vuotiaista kun valtakunnallinen tavoite on 91–92 %. Ikäihmisten palveluissa painotetaan vaikuttavaa ja oikea-aikaista palvelutarjontaa, jolla tuetaan ikäihmisen toimintakyvyn säilymistä korkeaan ikään asti. Säännöllisen kotihoidon kattavuus yli 75-vuotiailla on Karkkilassa 15,5 % kun valtakunnallinen tavoite on 14 %. Tulevaisuudessa tullaan hoitamaan kotona yhä monisairaampia ja huonokuntoisempia vanhuksia. Turvallinen kotona asuminen onkin tärkeä haaste.

Karkkilassa toimii Karviaisen omana toimintana vuodeosasto (36 paikkaa), jossa hoidetaan sekä akuutti- että pitkäaikaisia potilaita. Toivokoti (24 paikkaa) on tehostetun asumis-palvelun yksikkö, joiden asukkailla on ympärivuorokautinen hoidon / hoivan ja tuen tarve. Palvelukeskus on myös tehostettu asumispalveluyksikkö jossa on 18 paikkaa vanhuksille. Lisäksi Karkkilassa tuotetaan tehostettua asumispalvelua ostopalveluna Marjaanakodissa (13 paikkaa) ja Nyhkäläkodissa (11 paikkaa). Kaikissa edellä mainituissa yksiköissä on tehty pelastuslain mukainen turvallisuusselvitys ja turvallisuussuunnitelma.

Nykyajan ikäihmiset ovat aktiivisia, vireitä ja valveutuneita. Mutta kun ikää tulee enemmän, vointi alkaa heiketä eikä enää jaksaa hoitaa asioitaan entiseen malliin. Keskeisiä vanhusten turvallisuutta uhkaavia tekijöitä ovat kaatumiset ja putoamiset sekä muut tapaturmat, fyysiset sairaudet, muistihäiriöt, yksinäisyys ja pelot.

Toimintakyvyn heikkeneminen on ikäihmisten kaatumisten, putoamisten ja muiden tapa-turmien syynä. Niiden taustalla voi olla sisäisiä ja ulkoisia tekijöitä. Sisäisiä tekijöitä ovat esimerkiksi sairaudet, useiden lääkkeiden yhtäaikainen käyttö, heikosta lihasvoimasta ja tasapainosta johtuvat liikkumisvaikeudet, huimaus, väsymys, näön ja kuulon heikkeneminen, alkoholi ja liikkumisen tai kaatumisen pelko, unilääkkeet ja heikentynyt muisti. Ulkoisia tekijöitä ovat asuinympäristöön liittyvät vaarat kuten ahtaat tilat, liukkaat lattiat, tukikaiteiden puute, huono valaistus, heikosti havaittavat portaat tai kynnykset, huonot jalkineet, liukas piha ja kiire.

Kaatumiset ovat ikääntyvien suomalaisten yleisin tapaturma ja yli 65-vuotiaiden yleisin tapaturmaisen kuoleman syy. Kotonaan asuvista 65 vuotta täyttäneistä kolmas kaatuu vuosittain ja yli 80-vuotiaista jo puolet. Ikäihmisen elämässä kaatuminen voi olla ratkai-

seva käännekohta huonompaan, sillä kaatumisiin ja varsinkin lonkkamurtumiin liittyy toimintakyvyn ja liikuntakyvyn huononeminen. Kaatumiset ja niiden pelko heikentävät myös vanhuksen elämänlaatua. Toimintakyvyn ylläpito ja aktivoiminen parantavat ikäihmisen arjessa selviytymistä, lisäävät turvallisuutta ja luovat henkistä hyvinvointia.

Ikäihmisen turvallisuuteen vaikuttaa myöskin asunto. Peruskorjauksen yhteydessä voidaan monia ikäihmisen asumisen epäkohtia korjata ja myös ennakoida kunnan huonontumista. . Oviaukkojen leventäminen ja pesutilojen suurentaminen jatkavat mahdollisuuksia asua omassa kodissa. Hissit, niiden rakentaminen parantaa vanhusten liikkumismahdollisuuksia. Lisäksi kotihoidon ja tuki-palvelujen tarve on pienempi kun vanhus pääsee omatoimisesti ulos omasta kodistaan. Hissittömyys vaikuttaa kotiin annettaviin palveluihin kasvavasti.

Vanhusten hyvä ravitseminen edistää terveyttä, toimintakykyä ja elämänlaatua. Karkkilassa asuvilla ikäihmisillä on mahdollisuus käydä ruokailemassa Palvelukeskuksessa mikäli he eivät itse enää kykene laittamaan ruokaa kotona. Kotiin kuljetettava ateriapalvelu on myös järjestettävissä.

Yksinäisyys, eristäytyminen ja sosiaalisten kontaktien puute sekä kaupustelijat ja varkaat saattavat heikentää vanhuksen turvallisuuden tunnetta. Pelkoa voi aiheuttaa huoli taloudellisista asioista ja omasta kodista pois joutumisen uhka.

Karkkilan kaupungin turvallisuustyön toimintasuunnitelma 2011 (vanhusten turvallisuus)

PAINOPISTE	TAVOITTEET	TOIMENPITEET	AIKATAULU	VASTUUT-/SIDOSRYHMÄT	MUUTA HUOMIOITAVAA
VANHUSTEN TURVALLISUUS	Vanhuksen yksilöllinen palvelutarpeen kartointus	Ennaltaehkäisevät kotikäynnit 80-vuotiaille	2012 -	Kotihoidon henkilöstö	
		Neuvonta ja ohjaus	2010 -	Sosiaaliohjaajan neuvontapuhelin, koti- ja laitoshoidon henkilöstö	
		Asunnon kunto	2011	Henkilö itse, omaiset	
	Lääkehoidon turvallisuus	Karviaisen lääkehoitosuunnitelma. Lääkityksen tarkistaminen vuosittain ja tarpeen mukaan Lääkityksen valvonta ja neuvonta Annosjakelu apteekin kautta	2011 - 2011 - 2012 -	Henkilö itse Omaiset, Kotihoidon henkilöstö, asumispalveluyksiköiden ja vuodeosaston henkilöstö Lääkäri Apteekki	
	Liikunta: toimintakyvyn ylläpitäminen, kaatumisen ehkäisy	Ympäristön turvallisuus Jalkineiden turvallisuus Piha-alueiden hiekoitus teiden ja jalkakäytävien puhtaanapito ja hiekoitus	2011	Vanhus itse ja omaiset Kotihoidon, asumispalveluyksiköiden ja vuodeosaston henkilöstö ohjaa ja neuvoo Kuntatekniikka	

PAINOPISTE	TAVOITTEET	TOIMENPITEET	AIKATAULU	VASTUUT-/SIDOSRYHMÄT	MUUTA HUOMIOITAVAA
VANHUSTEN TURVALLISUUS	Monipuolinen ravitsemus	Neuvonta ja ohjaus ravitsemushoito suosituksen mukaisesti Ruokailumahdollisuuksien järjestäminen: - kotiin toimitettu ateriapalvelu - ruokailumahdollisuus palvelukeskuksessa - kotihoidon kauppa-asiointi, kaupan kotiinkuljetus	2011 -	Kotihoidon, asumispalveluyksiköiden ja vuodeosaston henkilöstö tekee, ohjaa, järjestää	
	Psyykkisen hyvinvoinnin turvaaminen - Yksinäisyys ja pelontunne minimoidaan. Sosiaalisten kontaktien lisääminen.	Tukipalvelut, tarvittavat apuvälineet, kotihoito. Turvapuhelin ja muut hälytyslaitteet. Palovaroitin Turvalliset sähkö- ja lämmityslaitteet Päivätoiminta Vertaistukiryhmät Naapuriapu Seurakunnan, järjestöjen, yhdistysten toiminta Erilaiset tuet ajan tasalle (asumistuki, hoitotuki, maksukattoasiat)	2011 – 2012 - 2011 -	Kotihoidon, asumispalveluyksiköiden ja vuodeosaston henkilöstö Palo- ja pelastuslaitos Vapaaehtoisjärjestöt Asiakas, omaiset ja henkilöstö	
	Paloturvallisuus	Toimivat palovaroitimet Asianmukaiset sähkölaitteet Tulipalon ehkäisy Riittävä henkilökuntamäärä asumispalveluyksiköissä ja vuodeosastolla Asunnon paloturvallisuuden arviointi kotikäynnin yhteydessä.	2011 –	Henkilö itse, omaiset kotihoidon, asumispalveluyksiköiden ja vuodeosaston henkilöstö Pelastuslaitos	